

Jaarverslag 2018

In een weer bijzonder walvisjaar voor Nederland heeft Stichting Rugvin ook niet stil gezeten. Denk aan het monitoren op de Noordzee vanaf de Stena Line schepen, de activiteiten op de Oosterschelde in de vorm van de jaarlijkse telling, het foto-ID-project en de populaire Studio Bruinvis. Ook onze inspanningen voor onze website, Facebook, Twitter en Instagram lopen goed.

Daarnaast zijn we in 2018 gestart met het geven van de cursus “Walvisherkenning” vanaf het zeilschip de Nieuwe Maen in Zierikzee.

Het uitvoeren van al deze activiteiten was niet mogelijk geweest zonder het Wereld Natuur Fonds, WaterProof, Stena Line, de vele vrijwilligers, de talloze schippers. Heel veel dank voor jullie inzet en vertrouwen!

Veldwerk Noordzee

Stena Line

Ook dit jaar is de monitoring vanaf de veerboten van de Stena Line, dat sinds 2005 loopt, voortgezet. Vrijwilligers hebben in 2018 elfmaal de tweedaagse overtocht van Hoek van Holland naar Harwich (UK) voltooid. Dit gebeurde in 2018 voor het 14e jaar. Deze monitoring van de Noordzee verloopt in internationaal verband; de European Cetacean Monitoring Coalition (ECMC).

Foto 1.: Observer Ronald aan boord van de Stena Hollandica (Foto D. Beuker)

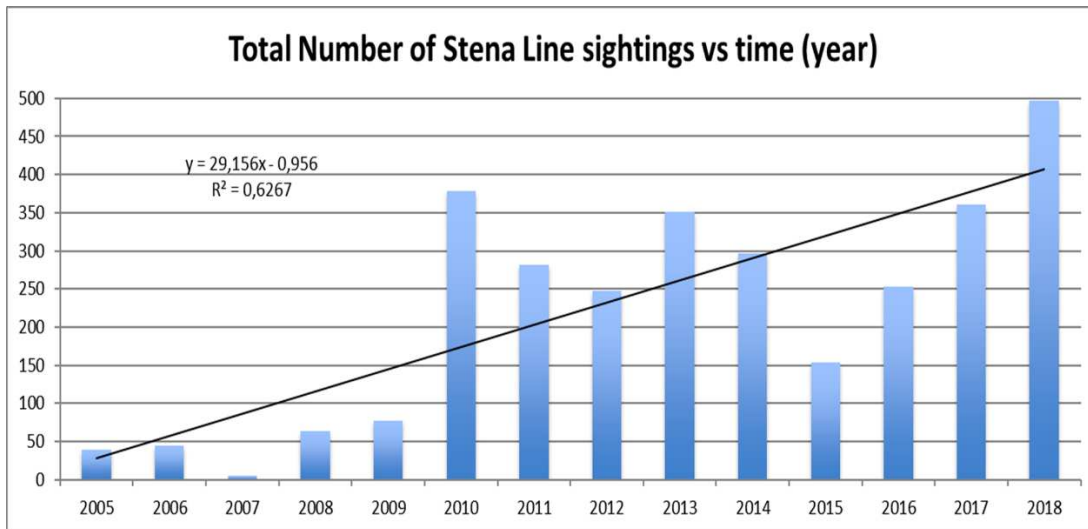
Ondanks het feit dat er in een maand niet werd gemonitord, is er wederom een nieuw record aan waarnemingen vastgesteld dit jaar. Maar liefst 510 walvisachtigen in totaal. Rekenen we per maand dan is 2018 ook recordhouder met gemiddeld 45 bruinvissen per tocht. In 2013 waren dat er (37) per tocht en in 2011 (34) en 2017 (40) bruinvissen.

De tendens van meer bruinvissen in de zuidelijke Nederlandse Noordzee zet dus door. Ook is duidelijk zichtbaar dat de zomermaanden meer en meer de beste maanden worden om bruinvissen waar te nemen. Dat was in de periode vóór 2010 totaal anders, toen er in de zomermaanden zelden bruinvissen werden waargenomen.

Naast de vele bruinvissen werden er dit jaar ook 7 witsnuitdolfijnen, 5 dolfijnachtigen (geen vaststelling soort) waargenomen en zelfs een bultrug, mogelijk hetzelfde individu dat in de wintermaanden veelvuldig voor de Nederlandse kust te zien was.

Maand	Aantal bruinvissen	Aantal witsnuitdolfijnen	Aantal andere walvisachtigen	Aantal ongedetermineerde walvisachtigen	Totaal aantal walvisachtigen
	per 2 daagse tocht	per 2 daagse tocht			
Januari	4	3			7
Februari	31	4			35
Maart	–	–			–
April	280		1 (bultrug)		281
Mei	46				46
Juni	0	0		2	2
Juli	15				15
Augustus	6				6
September	21				21
Oktober	1				1
November	36				36
December	57			3	60
Totaal	497	7	1	5	510

Tabel 1: Resultaten Stena Line tellingen 2018.

Figuur 1: Totaalaantal bruinviswaarnemingen per jaar 2005-2018. NB In 2007 is er maar in 5 maanden gemonitord vanwege verbouwing veerboten.

Veldwerk Oosterschelde

Jaarlijkse Bruinvis telling

Deze jaarlijkse gebeurtenis wordt sinds 2009 uitgevoerd. Dit jaar vond de 10^e telling plaats op zaterdag 01 september. Tijdens deze dag zijn op de Oosterschelde minimaal 48 bruinvissen geteld. Dat is een toename ten opzichte van vorig jaar, toen 34 dieren werden geteld onder niet optimale omstandigheden doordat enkele boten uitvielen. Dit aantal van 48 dieren komt redelijk overeen met de dieren die zijn geïdentificeerd vanuit het Foto ID-project. De gedachten gaan nu uit naar een combinatie van deze twee onderzoeken.

Foto 2: De bemanning van de Stern na afloop van de bruinvistelling van 2018

Foto-ID

Rugvin is in 2018 voor het vierde jaar op rij intensief bezig geweest met het foto-identificatieproject van de Oosterschelde bruinvissen. Hiermee leren we nog meer over deze dieren, omdat we ze individueel kunnen herkennen en over langere tijd kunnen volgen.

Ook in 2018 is onze eigen Rigid Inflatable Boat (RIB) het Zeevarken gebruikt voor het foto-identificatieproject. Vanuit de centraal gelegen haven van Kats voer het Zeevarken 18 keer uit (inclusief 1 keer voor de jaarlijkse telling), waarbij in diverse richtingen inspanning is geleverd om bruinvissen te zoeken en fotograferen. Het vaste team bestond uit Annemieke, Ronald, Diederik, Lonneke, Martine, Frank en Renate. Naast onze eigen inspanning zijn er ook enkele foto's aangeleverd door derde, die soms zeer bruikbare toevoegingen waren op onze eigen data.

Foto 3: Het foto-ID-team aan het werk op de Oosterschelde op het Zeevarken (Foto D. Padmos).

Alle gemaakte foto's uit 2018 zijn in onze interne fotocatalogus verwerkt, waarin elke bruinvis een eigen identificatienummer heeft. In totaal zijn in 2018 ruim 40 individuele (sub)adulte bruinvissen op foto vastgelegd. Het grootste deel hiervan bestaat uit individuen die ook in eerdere jaren al zijn gefotografeerd. Daarnaast werden bij 5 verschillende bruinvissen kalfjes gezien. De meeste individuen zijn dit jaar 1 of 2 keer gefotografeerd, maar bruinvissen L008R003 (ook wel bekend als Willemien) en L051R022 vormden de uitschieters met 7 en 6 geregistreerde waarnemingen.

*Foto 4 Bruinvis L009R042 uit de Oosterschelde waargenomen in 2015 en in 2018.
Een duidelijke herkenning aan de littekens op de flanken.*

Studio bruinvis

Studio Bruinvis staat op het havenhoofd van Zierikzee. Met Studio Bruinvis wordt het geluid van de in de buurt zwemmende bruinvissen vanaf een afstand van enkele honderden meters live overgebracht naar het land, waar bezoekende wandelaars of fietsers kunnen luisteren. Dus de geïnteresseerde kan tegelijk kijken en luisteren naar de dieren die hun geluid (echolocatie) uitzenden om hun weg te vinden en prooiën te zoeken. Los van vermaak en voorlichting worden de opnames ook gebruikt voor onderzoek naar de relatie tussen biotische (o.a. aanwezigheid prooivissen) en abiotische factoren (o.a. uur van de dag, getijde stromingen en scheepvaart) de bruinvisactiviteit in dit gebied.

De studio wordt goed gebruikt. Aan de hand van een teller in de zuil weten we dat met goed weer in de zomermaanden de studio bijna continue gebuikt wordt. En observaties in begin augustus gaven aan dat op zonnige dagen rond de 100 wandelaars en fietsers per dag de studio bezoeken. Ook dit jaar zijn er kleine onderhoud- en reparatiewerkzaamheden verricht voor Studio Bruinvis. Maar de stormen in de wintermaanden worden goed doorstaan.

De studio werd nog regelmatig vermeld in de regionale media, maar dit jaar werd Studio Bruinvis als casestudy gebruikt in het nieuw verschenen handboek van de International Whaling Commission (IWC). En daar zijn we best trots op!

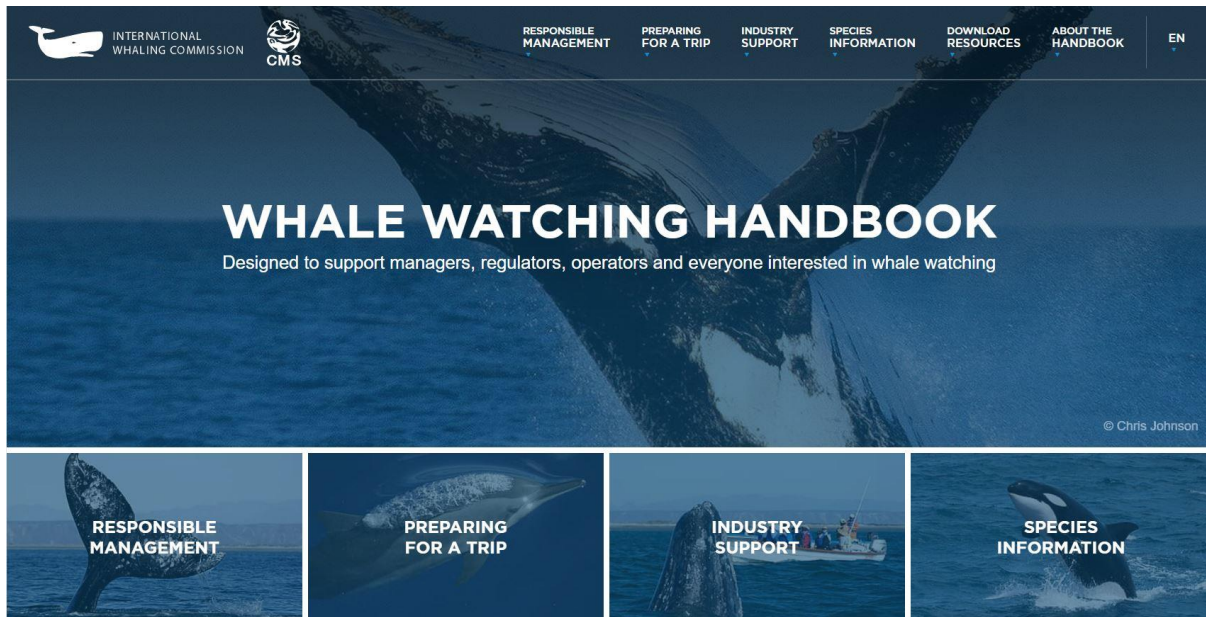

Foto 5: Studio Bruinvis opgenomen in het IWC handboek als casestudy. <https://wwhandbook.iwc.int/en/case-studies/harbour-porpoise-studio-the-netherlands>

Foto 6: De Boei van Studio Bruinvis met op de voorgrond bruinvis L048R044.

Communicatie

De website

De website van Stichting Rugvin, www.rugvin.nl geniet een nog steeds groeiend aantal bezoekers. In 2017 hadden we ongeveer 23.000 paginabezoeken. Voor 2018 bleef de teller pas steken bij 32.500 paginabezoeken. Piekmomenten zijn er vooral na evenementen die media weten te vinden, zoals de bruinvistelling op de Oosterschelde en de aanwezigheid van de bultrug voor de Nederlandse kust. Ook is de column “Walvis spotten over de wereld” een zeer goedbezochte serie blogs. Daarnaast zijn we in 2018 gestart met een blog specifiek over de bruinvis in de Oosterschelde.

Social media

Rugvin is steeds meer actief in sociale media platforms. Op Facebook kent Rugvin ruim 900 volgers en op Twitter kennen we 500 volgers. Daarnaast is Stichting Rugvin sinds 2017 ook te volgen via het populaire sociale platform Instagram, met zo'n 200 volgers op het eind van 2018.

Publicaties

Naast de casestudy over Studi Bruinvis in het IWC handboek verscheen er een Foto ID artikel in het blad “Lutra” over het overleven van bruinvissen na een grijze zeehond aanval. Daarnaast werd er ook een artikel over het Rugvin Foto ID project in het blad “Zoogdier” geplaatst.

Televisie en overige media

BNN Vara's Vroeg Vogels besteedde aandacht aan Studio Bruinvis en de regionale Zeeuwse media; de PZC en omroep Zeeland berichtten over foto ID en de bruinvistelling.

Zeezoogdierdagen

In het weekend van 10 en 11 februari werden de zeezoogdierdagen gehouden in de provincie Groningen. Drie vrijwilligers hebben een stand van Stichting Rugvin bemand en aan geïnteresseerde informatie verschaft over het werk wat we doen. Ook is de vernieuwde informatieve bruinvisfolder hier voor het eerst aan liefhebbers uitgedeeld.

Nieuwe activiteiten

Het afgelopen jaar zijn we gestart met het organiseren van de “Walvisherkenningscursus” op de Oosterschelde. Aan boord van het zeilschip de Nieuwe Maen werd in het Hemelvaartweekend 10 cursisten ontvangen. Zij leerden en oefenden onder meer met het herkennen van walvissoorten, de taxonomie, ecologie en in de praktijk met het herkennen van bruinvissen in de Oosterschelde, afstand schatten en fotografie. De cursus was erg succesvol en daarom zal deze in 2019 worden uitgebreid en voortgezet.

Ook zijn een tweetal keren fotografen mee geweest voor een betaalde fotosafari.

Organisatie

Stichting Rugvin is een vrijwilligersorganisatie en tevens ook een “Algemeen Nut Beogende Instantie” (ANBI)

Het bestuur is in 2018 op één positie veranderd en kent 5 bestuursleden.

Daarnaast zijn er in 2018 zo'n 30- 35 vrijwilligers en twee studenten actief geweest binnen de organisatie.

FINANCIEN 2018			
Inkomsten			
Projecten	€	-	
Project reserveringen vanuit 2017	€	15.750,22	
Bankrente	€	36,50	
Donaties	€	1.830,97	
Lezingen en cursussen	€	2.725,00	
Overig	€	440,50	
	Totaal inkomsten	€ 20.783,19	
Uitgaven			
Projecten	€	16.447,67	
Project reserveringen naar 2019	€	8.402,55	
Noordzee overnachtingen	€	497,05	
Kantoorkosten	€	546,54	
	Totaal uitgaven	€ 25.893,81	
ACTIVA			
Banksaldi	€	9.277,85	
Studio Bruinvis	€	11.805,20	
Boot Zeevarken	€	11.077,50	
Vorderingen	€	2.233,62	
	Totaal activa	€ 34.394,17	
PASSIVA			
Eigen vermogen	€	25.991,62	
Project reserveringen	€	8.402,55	
Schulden	€	-	
	Totaal passiva	€ 34.394,17	